

Nr 144.

Godkänd av första kammaren den 19 maj 1916.

Godkänd av andra kammaren den 20 maj 1916.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående åtgärder för underlättande av vintertrafiken utmed Norrlandskusten och på de norrländska hamnarna.

(Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 14.)

(Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande nr 2.)

Till Konungen.

I en inom riksdagen väckt motion har gjorts framställning om utredning angående åtgärder för underlättande av vintertrafiken utmed Norrlandskusten och på de norrländska hamnarna.

Motionärerna hava framhållit, bland annat, hurusom för att såvitt möjligt övervinna trafikhindren vintertid för sjöfarten på Norrlandshamnarna fordrades åtgärder av två skilda slag, nämligen dels anskaffande av kraftiga isbrytarefartyg för havsbandet och yttre skärgården i samverkan med lokala isbrytare, dels beredande av ökad säkerhet för den allmänna navigeringen, vilket krävde större och med kraftigare maskiner försedda fryskepp, rustade att kunna hålla sjön längre och utläggas tidigare än de nuvarande, vidare förbättring av isrekognoscering och isunderrättelser, samt ökad kännedom om de meteorologiska och hydrografiska faktorer samt kustgeografiska förhållanden, som berörde isläggningen, islossningen, ishopningen och isdriften. För höjande snarast möjligt av trafikintensiteten under den tid, då genom ovannämnda åtgärder sjötrafik överhuvud kunde upprätthållas, uttalade sig motionärerna därjämte, för att det borde tagas i övervägande att under någon tid framåt med statsmedel direkt understödja utrustandet av lämpliga fartyg för vintertrafik på Norrland, och hava motionärerna i detalj angivit de åtgärder, varigenom ovannämnda syften skulle kunna nås.

Den utredning, som motionärerna för förevarande frågas lösning ifrågasatt, hava motionärerna tänkt skola omfatta en mångfald spörsmål, berörande isbrytningen i skärgård och havsband, säkerhetsanstalterna för navigeringen jämte undersöknings- och rapportväsendet, ävensom åtgärder åsyftande att erhålla för vintertrafiken lämpade fartyg; och hava motionärerna framhållit önskvärdheten därav att utredningen så planlades, att förslag till närmast erforderliga åtgärder efter hand måtte kunna framläggas och leda till resultat, utan avvaktande av utredningen i dess helhet.

Riksdagens vederbörande utskott har dels i den ordning, 46 § riksdagsordningen stadgar, inhämtat utlåtanden över motionen från kungl. järnvägsstyrelsen, kungl. kommerskollegium och kungl. lotsstyrelsen dels ock infordrat yttranden över densamma från handelskamrarna i Gävle, Sundsvall och Luleå, Sveriges industriförbund, Sveriges allmänna exportförening, Svenska trävaruexportföreningen, Svenska teknologföreningen, Ångfartygsbefälhavaresällskapet och Svenska redareföreningen; varjämte till samma utskott överlämnats en gemensam skrivelse från Svenska cellulosaföreningen och Svenska trämasseföreningen.

Nämnda utlåtanden och yttranden äro med undantag av dem, vilka avgivits av kommerskollegium, Sveriges industriförbund och Ångfartygsbefälhavaresällskapet och vilka innehålla tillstyrkande av motionen utan närmare motivering, såsom bilagor fogade vid avsedda utskotts utlåtande.

Av den utredning, som i ärendet åstadkommits, finner riksdagen framgå dels — något som numera också torde få anses såsom ett för alla välkänt sakförhållande — att Norrland genom sina ännu icke i bruk tagna naturtillgångar äger rika möjligheter för en stark industriell utveckling, dels ock att en fortgående förbättring av denna landsändas kommunikationsväsende är för denna utveckling av mycket stor betydelse. Men härjämte giver utredningen vid handen, att den kommunikationsfråga, som för åtskilliga industrier, såväl redan existerande som andra, för vilka förutsättningar i övrigt förefinnas, synes vara av det allra största intresset, är frågan om åstadkommande av förbättrade förbindelser över havet genom en utsträckning av seglationstiden på de norrländska hamnarna, och har, bland annat, Svenska trävaruexportföreningen utförligt berört de fördelar, som genom en sådan förlängning av seglationstiden skulle kunna vinnas. Bland fördelar av dylik art för industrien vill riksdagen särskilt framhålla förbättrade såväl inköps-

som försäljningspriser, minskning i lagringskostnader och därmed sammanhängande ränteförluster samt förbättrade möjligheter till konkurrens med utlandet. Men även på andra områden än handelns och industriens anser riksdagen sannolikt, att en förlängd seglationstid skulle kunna medföra gynnsamma följder. Riksdagen vill i sådant hänseende påpeka, av vilken betydelse det skulle vara, även sett ur social synpunkt, om genom de ifrågasatta åtgärderna kunde uppnås jämnare förhållanden å den norrländska arbetsmarknaden, inskränkningar i där förekommande säsongarbete o. d.

Om riksdagen alltså utan tvekan kunnat ansluta sig till den allmänna uppfattningen om värdet av en förbättring utav ifrågavarande kommunikationsförhållanden, finner riksdagen sig icke böra underlåta att framhålla, hurusom enligt riksdagens uppfattning av själva den i ärendet hittills verkställda utredning synes framgå, att det icke torde vara skäl att av den utav motionärerna ifrågasatta utredningen förvänta anvisning på åtgärder, vilka förmå helt eller ens till största delen avlägsna de svårigheter, som vidriga naturförhållanden resa mot trafiken vintertid på de norrländska hamnarna. Riksdagen måste i likhet med Sveriges allmänna exportförening, med hänsyn till den uppenbara svårigheten av här föreliggande naturhinder, inse faran av allt för stor sangvinism ifråga om den blivande utredningens resultat. Som belysande för de svårigheter, som möta vid genomförandet av förlängd vintertrafik på de norrländska hamnarna, anser sig riksdagen böra anföra Sveriges redareförenings påpekande av att största delen av de vårt lands handelsflotta tillhörande fartygen icke äro lämpade för fart i isfyllda farvatten, även om hjälp av isbrytare finnes att tillgå vid ingående till och utgående från hamnarna.

Då nu, i trots av vad riksdagen sist anför, riksdagen, som beaktat den enhällighet, varmed de myndigheter och korporationer, som haft tillfälle att yttra sig i ärendet, förordat den ifrågasatta utredningen, ansett skäl föreligga för bifall till motionen, har riksdagen kommit till denna ståndpunkt i anledning därav, att av inkomna utlåtanden framgår, att även en mindre betydande utsträckning av seglationstiden på Norrland skulle vara av avsevärt gagn.

Om därför en blivande utredning skulle visa, att de mycket stora kostnader, som motionärerna tänka sig för sitt förslags realiserande, icke skulle medföra en mot de gjorda uppoffringarna skäligen svarande förlängning av seglationstiden, anser riksdagen icke uteslutet, att genom åtgärder av mindre kostsam art fördelar skulle kunna vinnas, vilka icke böra lämnas obeaktade. Riksdagen tänker härvidlag i främsta rummet

på möjligheten att för de norrländska tidigare tillfrysande och senare isfria farvattnen taga i bruk isbrytare, som anskaffats för sydligare havsområden. Stockholms stads delvis med statsmedel inköpta isbrytare borde då givetvis i första hand komma ifråga för en dylik uppgift.

Till ovannämnda fördelar av ekonomisk och social art, som skulle följa av vidtagande av åtgärder till förbättrande av seglationsförhållandena på Norrland, kommer att förbättrade trafikmöjligheter vid Norrlandskusten skulle medföra tillgodoseendet även av rent militära synpunkter. Det synes nämligen riksdagen påtagligt, att med de få järnvägsförbindelser mellan norra och södra delarna av Norrland, som nu finnas, det måste framstå som högeligen önskvärt att för vår flotta skapas ökade möjligheter att bereda dessa förbindelser ett välbehövligt skydd mot eventuella fientliga angrepp.

Då förenämnda fråga sålunda icke blott ur lokal, utan ock ur rikssynpunkt är av stor betydelse, anser riksdagen det vara lämpligt, att den erforderliga utredningen företages av staten, men att i likhet med vad som kommer att bli förhållandet vid den utredning rörande Sveriges inre vattenvägar, som för närvarande förberedes, de lokala, kommunala och enskilda intressenterna deltaga i kostnaderna för utredningen.

Om och i vad mån statsverket skall deltaga i kostnaderna för de åtgärder, som efter en blivande utredning kunna föreslås, kommer givetvis att sedermera bli föremål för en ytterligare prövning av statsmakterna.

På grund av vad sålunda anförts, får riksdagen anhålla, det tacktes Eders Kungl. Maj:t låta verkställa utredning angående åtgärder för underlättande av vintertrafiken utmed Norrlandskusten och på de norrländska hamnarna ävensom för riksdagen framlägga de förslag, vartill denna utredning må föranleda.

Stockholm den 20 maj 1916.

Med undersåtlig vördnad.
